

Universiteit
Leiden
The Netherlands

De notaris en private rechtspraak

Weststrate, H.W.R.

Citation

Weststrate, H. W. R. (2018, October 17). *De notaris en private rechtspraak*. *SIKS Dissertation Series*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/66271>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/66271>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/66271> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Weststrate, H.W.R.

Title: De notaris en private rechtspraak

Issue Date: 2018-10-17

Literatuurlijst

Hieronder volgt een lijst van de volledige bibliografische gegevens van de in de voetnoten verkort aangehaalde literatuur. De volgorde is alfabetisch en wordt bepaald door de achternaam van de (eerste) auteur, zonder tussenvoegsels. Bij meerdere werken van een auteur en bij werken van verschillende auteurs behorend tot een serie, wordt een chronologische volgorde aangehouden. Indien geen auteur bekend is, wordt de titel van de publicatie als index genomen.

Aanzet tot begripvolle aanpak wanbetalers 2016a

‘Aanzet tot begripvolle aanpak wanbetalers,’ *Elsevier* 21 januari 2016, www.elsevier.nl.

Aanzet tot begripvolle aanpak wanbetalers 2016b

‘Aanzet tot begripvolle aanpak wanbetalers,’ *BNR* 21 januari 2016, www.bnr.nl.

Aanzet tot begripvolle aanpak wanbetalers 2016c

‘Aanzet tot begripvolle aanpak wanbetalers,’ *Haarlems Dagblad* 21 januari 2016, www.haarlemsdagblad.nl.

Van Aggelen, Van Straalen en Wiersma 2015

M. van Aggelen, J. van Straalen en H.W. Wiersma, ‘Reactie op “De notaris in een digitale wereld, twee invalshoeken” van mr. G.J.C. Lekkerkerker en mr. J.W. van Ee in *WPNR* 2015/7070’, *WPNR* 2015 (7076), p. 781-784.

Akkermans 1988

P.W.C. Akkermans, ‘Het ius de non evocando ofwel art. 17 Gw’, in: H.J. Sniijders e.a. (red.), *Overheidsrechter gepasseerd* (25 jaar faculteit der rechtsgeleerdheid EUR-bundel), Arnhem: Gouda Quint 1988, p. 359-367.

Alers en Van der Tak 2012

H.J. Alers en H.J. van der Tak, ‘Hoezo de procesverbaalakte ‘niet executeerbaar?’’, *Notariaat Magazine* 2012-7/8, p. 28.

Van Almelo 2012

L. van Almelo, ‘Arbitragewet wordt gemoderniseerd. De toekomst van private rechtspraak’, *Mr.* 2012-10, p. 82-86.

Alternatieve geschilbeslechting in de EU 2012

Alternatieve geschilbeslechting in de EU, (Advies van de Commissie voor Consumentenaangelegenheden van de SER d.d. 15 maart 2007, uitgebracht aan de Minister van Veiligheid en Justitie en van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Advies 2012/03), Den Haag: SER, 2012.

Ancery en Krans 2016

A.F.G. Ancery en H.B. Krans, 'Ambtshalve toepassing van consumentenrecht: grensbepaling en praktische kwesties', *Ars Aequi* 2016, p. 825-830.

Asser, Groen en Vranken 2006

W.D.H. Asser, H.A. Groen en J.B.M. Vranken (m.m.v. I.N. Tzankova), *Uitgebalanceerd. Eindrapport Fundamentele herbezinning Nederlands burgerlijk procesrecht*, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2006.

Asser/Anema 1953

A. Anema (m.m.v. P.J. Verdam), *Mr. C. Asser's handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. Deel 5. Van bewijs*, Zwolle: Tjeenk Willink 1953.

Asser/Van der Grinten en Kortmann 2004 (2-1)

W.C.L. van der Grinten en S.C.J.J. Kortman, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. 2. Vertegenwoordiging en rechtspersoon. Deel 1. De vertegenwoordigings*, Deventer: Kluwer 2004.

Asser/Hartkamp en Sieburgh 2010 (6-III)

A.S. Hartkamp en C.H. Sieburgh, *Mr. C. Asser's handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. 6. Verbintenissenrecht. Deel III. Algemeen overeenkomstenrecht*, Deventer: Kluwer 2010.

Asser/Hartkamp en Sieburgh 2012 (6-I*)

A.S. Hartkamp en C.H. Sieburgh, *Mr. C. Asser's handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. 6. Verbintenissenrecht. Deel I. De verbintenis in het algemeen*, Deventer: Kluwer 2012.

Asser/Hijma 2013 (7-I*)

Jac. Hijma, *Mr. C. Asser's handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. 7. Bijzondere overeenkomsten. Deel VIII. Bijzondere overeenkomsten. Deel I. Koop en ruil*, Deventer: Kluwer 2013.

Asser/Mijnssen en De Haan 2006 (3-1)

F.H.J. Mijnssen en P. de Haan (m.m.v. C.C. van Dam en H.D. Ploeger), *Mr. C. Asser's handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. 3. Goederenrecht. Deel I. Algemeen goederenrecht*, Deventer: Kluwer 2006.

Asser Procesrecht/Asser 2013 (3)

W.D.H. Asser, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. Procesrecht. Deel 3. Bewijs*, Deventer: Kluwer 2013.

Asser/ Van Schaick 2012 (7-VIII*)

A.C. van Schaick, *Mr. C. Asser's handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. 7. Bijzondere overeenkomsten. Deel VIII. Bewaarneming, borgtocht, vaststellingsovereenkomst, bruikleen, verbruikleen, alijdurende rente, spel en weddenschap*, Deventer: Kluwer 2012.

Asser/Tjong Tjin Tai 2009 (7-IV*)

T.F.E. Tjong Tjin Tai, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 7. Bijzondere overeenkomsten. Deel IV. Opdracht, incl. de geneeskundige behandelingsovereenkomst en de reisverzekering*, Deventer: Kluwer 2009.

Baarsma en Theeuwes 2010a

B. Baarsma en J.J.M. Theeuwes (m.m.v. J.M. Barendrecht), *Publiek belang en de gerechtsdeurwaarder. Professionele publieke dienstverlening of een gilde?*, (SEO-rapport nr. 2010-32 van 26 november 2010), Amsterdam: SEO 2010.

Baarsma en Theeuwes 2010b

B. Baarsma en J.J.M. Theeuwes (m.m.v. J.M. Barendrecht), *Kosteneffectiviteit domeinmonopolie gerechtsdeurwaarder. Ambtshandelingen tegen lagere kosten bij gelijke rechtszekerheid*, (SEO-rapport nr. 2010-81 van 12 december 2010), Amsterdam: SEO 2010.

Baarsma en Theeuwes 2011

B. Baarsma en J.J.M. Theeuwes, (m.m.v. J.M. Barendrecht), 'Het domeinmonopolie van de gerechtsdeurwaarder is te duur', *NJB* 2011, p. 479-485.

Barendrecht 2004

J.M. Barendrecht e.a., 'Methoden van rechtswetenschap: komen we verder?', *NJB* 2004, p. 1676.

Barendrecht 2011

J.M. Barendrecht, 'Innovatie van civiele rechtspleging: de regie naar rechter en gebruiker', *NJB* 2011, p. 350-357.

Barendrecht 2016

J.M. Barendrecht, 'Van twee kanten: Kostendeekkende griffierechten: mogelijk en gewenst? I. Het businessmodel van de rechtspraak', *Rechtsgeleerd Magazijn Themis* 2016-1, p. 26-27.

Barkhuysen, Van Emmerik en Gerards 2009

T. Barkhuysen, M.L. van Emmerik en J.H. Gerards, *De toegang tot de rechter en een eerlijk proces in de Grondwet? Behoeft de Nederlandse Grondwet aanvulling met een recht op toegang tot de rechter en een eerlijk proces?*, Deventer: Kluwer 2009.

Barocas en Selbst 2016

S. Barocas and A. D. Selbst, 'Big data's disparate impact', *California Law Review* 2016, 104.

Barrot 2008

J. Barrot, *Towards a European strategy on e-Justice* (EU Press Release IP/08/821), Brussel 2008, <http://europa.eu>.

Bary 1996

P.C.M. Bary, *Eindrapportage Projectteam doelmatigheid civiele procedures*, Den Haag: Ministerie van Justitie 1996.

Bauw en Hartendorp 2005

E. Bauw en R.C. Hartendorp, 'Kantonrechter of geschillencommissie in consumentenzaken: de feiten op een rij', *NJB* 2005, p. 2304-2308.

Bauw, Van Dijk en Van Tulder 2010

E. Bauw, F. van Dijk en F. van Tulder, 'Een stille revolutie? De gevolgen van de invoering van kostendekkende griffierechten', *NJB* 2010, p. 2528-2536.

Bauw 2011

E. Bauw, 'De keuze voor arbitrage of bindend advies en de vermarketing van civiele geschillenbeslechting', *Tijdschrift voor Consumentenrecht* 2011, p. 192-196.

De Bas e.a. 2014

P. de Bas e.a. (m.m.v. R. van der Bergh en N. Philipsen), *Ecorys, Eindrapport Onderzoek naar de juridische en rechtskundige dienstverlening* (Ministerie van Economische Zaken), Rotterdam, 28 november 2014.

De Bekker e.a. 2012

P. de Bekker e.a., 'Eindrapportage Evaluatie van de wanbetalersregeling "Kort op de bal"', *Kamerstukken II* 2011/12, 33 077, nr. 1.

Van den Berg-Smit 2013

C. van den Berg-Smit, *De gerechtsdeurwaarder: ambtenaar en ondernemer. Ontwikkelingen in de beroepsuitoefening en de gevolgen voor de opleiding* (diss. Utrecht), Apeldoorn/Antwerpen: Maklu 2013.

Van den Berg, Van Delden en Sniijders 1992

A.J. van den Berg, R. van Delden en H.J. Sniijders, *Arbitragerecht*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink, 1992.

Bij de gewonemensenrechter 2016

‘Bij de gewonemensenrechter’, *NRC* d.d. 15 mei 2016.

Bitter 2013

J.W. Bitter, ‘Boekbespreking’ (bespreking van: G.J. Meijer, *Overeenkomst tot arbitrage* (Serie Burgerlijk Proces & Praktijk 13, Deventer: Kluwer 2011), *Nederlands Tijdschrift voor Handelsrecht* 2013-5, p. 279-285.

Bleeker 1938

G. Bleeker, ‘De niet-verschijnende opdrachtgever bij de notariële akte’, *WPNR* 1938 (3574), p. 301-303.

Boer 1990

A.N.A.G. Boer, *Beslechting van consumentengeschillen naar Nederlands recht*, Deventer: Kluwer 1990.

Boks 2002

D.T. Boks, *Notariële aansprakelijkheid: enige aspecten van de civielrechtelijke aansprakelijkheid van de notaris* (diss. Groningen), Deventer: Kluwer 2002.

Van Boom 2014

W.H. van Boom, ‘Ambtshalve toetsing van oneerlijke bedingen’, *Ars Aequi* 2014, p. 358 – 362.

Boonzaaijer 2012

K.H. Boonzaaijer, ‘Gewijzigde incassowetgeving. Balanceren tussen bescherming en benadeling’, *Tijdschrift voor Consumentenrecht en handelspraktijken* 2012-5, p. 206.

Van den Bos en Brenninkmeijer 2012

K. van den Bos en A. Brenninkmeijer, ‘Vertrouwen in wetgeving, de overheid en de rechtspraak. De mens als informatieverwerkend individu’, *NJB* 2012, p. 1451-1457.

Boudewijn 2002

J.J.L. Boudewijn, 'De Gerechtsdeurwaarderswet', *Praktisch Procederen* 2002, p. 61-65.

De Bouw uit de schaduw 2002

Rapport 'De bouw uit de schaduw' van de Parlementaire Enquêtecommissie Bouwnijverheid - Enquête Bouwnijverheid d.d. 12 december 2002, *Kamerstukken II* 2002, 28 244, nr. 6.

Brahn/Reehuis 2010

O.K. Brahn/W.H.M. Reehuis, *Zwaartepunten van het vermogensrecht*, Deventer: Kluwer 2010.

Brand 2015

I. Brand, 'De invloed van Europees recht op alternatieve wijzen van geschillenbeslechting (ADR)', *Maandblad voor Vermogensrecht* 2015, nr. 7/8, p. 208 – 213.

Brenninkmeijer 1982

A.F.M. Brenninkmeijer, 'Het jus de non evocando', in: A.K. Koekoek e.a. (red.), *Grondrechten*, Nijmegen: Ars Aequi 1982, p. 346-366.

Brenninkmeijer 1987

A.F.M. Brenninkmeijer, *De toegang tot de rechter: een onderzoek naar de betekenis van onafhankelijke rechtspraak in een democratische rechtsstaat*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1987.

Van den Brink-Baggerman 2014

E. van den Brink-Baggerman, 'Begrijpelijke taal in notariële akten, kan dat? Onbegrijpelijke taal in notariële akten, mag dat?', *WPNR* 2014 (7029), p. 742-746.

Broeders e.a. (red.) 2013

D. Broeders e.a. (red.), *Speelruimte voor transparantere rechtspraak* (WRR-Verkenning nr. 26), Amsterdam: University Press 2013.

De Bruijn 1960

A.R. de Bruijn, *De notariële akte als executoriale titel* (Serie Ars Notariatus X), Deventer: Kluwer 1960.

De Bruijn/Kraan 2012

A.R. de Bruijn/C.A. Kraan, *De notariële akte als executoriale titel* (Serie Ars Notariatus X), Deventer: Kluwer 2012.

Bruning 2013

M. Bruning, 'KEI veel nieuwe verstekzaken in de civiele sector van de rechtbanken', *NJB* 2013/2253.

Buijn 1987

F.K. Buijn, *Het proces-verbaal van vergadering* (WPNR 1987 (5822), Themanummer De proces-verbaalakte), p.171-173.

Bulkzaken geen gebakken eitjes 2005

‘Bulkzaken geen gebakken eitjes’, *Nederlands Dagblad* d.d. 28 september 2005, <https://www.nd.nl/nieuws/nederland/bulkzaken-geen-gebakken-eitjes.40532.lynkx>.

Buruma 2013

Y. Buruma, ‘Het waarom en hoe van transparante rechtspraak’, *NJB* 2013, p. 149.

Calders e.a. 2013

T. Calders e.a., ‘Controlling attribute effect in linear regression’, in *Proc. of 13th IEEE ICDM 2013*, p. 71–80.

Calders en Zliobaite 2013

T. Calders and I. Zliobaite, ‘Why unbiased computational processes can lead to discriminative decision procedures’, *Discrimination and Privacy in the Inf. Society* 2013, p. 43–57.

Cauffman, Faure en Hartlief 2010

C.A.N.M.Y. Cauffman, M.G. Faure en T. Hartlief, ‘Het richtlijnvoorstel consumentenrechten: quo vadis?’, *Contracteren* 2010-3, p. 72-79.

Christiaans en Van Wechem 1995

C.R. Christaans en T.H.M. van Wechem, ‘Artikel 7:423 BW tegen het licht gehouden’, *WPNR* 1995 (6193), p. 587-590.

Clavareau 1947

P.J.A. Clavareau, *Eenige hulpovereenkomsten, Rechtsvergelijkende en dogmatische studie in het bijzonder naar tegenwoordig positief Nederlandsch recht*, Leiden: Universitaire pers 1947.

Colenbrander 1859

R.A.J. Colenbrander, *Fragmenten van een onderzoek naar het wezen van het notarisambt, in ‘t bijzonder volgens de tegenwoordige Nederlandsche wetgeving*, Nijkerk: J.J. Malga Jr. 1859.

Contini en Lanzata 2009

F. Contini en G.F. Lanzara (red.), *ICT and Innovation in the Public Sector. European studies in the making of e-government*, Basingstoke: Palgrave Macmillan 2009. p. 147-173.

Corstens 2013

G. Corstens, 'Doe iets, voordat het te laat is!', *NRC-Next* 4 februari 2013.

Custers 2017

B.H.M. Custers, 'Big data en big data technologie', in: P.H. Blok (Ed.) *Big data en het recht: een overzicht van het juridisch kader voor big data-toepassingen in de private sector*, Monografieën recht en informatietechnologie no. 10, Den Haag: SDU 2017, p. 17-35.

Custers en Leeuw 2017

B.H.M. Custer en F. Leeuw, 'Legal big data: Toepassingen voor de rechtspraak en juridisch onderzoek', *Nederlands Juristenblad* 2017 (34), p. 2449-2456.

Custers en Schermer 2014

B.H.M. Custers en B.W. Schermer, 'Responsibly Innovating Data Mining and Profiling Tools: A New Approach to Discrimination Sensitive and Privacy Sensitive Attributes', *Responsible Innovation 1: Innovative Solutions for Global Issues* 2014, p. 335-350.

Van Dam-Lely 2014

J.H. van Dam-Lely, 'Procesinnovatie: KEIgoede ideeën?', *TCR* 2014, p. 38-44.

Dawabi e.a. 2003

P. Dawabi e.a., 'Using PDAs to support face-to-face learning', Proceedings of the International Conference on Computer Supported Collaborative Learning (CSCL03), p. 235-237, Bergen, Noorwegen, juni. 2003.

Dekker en Van Boom 2013

E. Dekker en W.H. van Boom, 'Arbiters en aansprakelijkheid. Drie aandachtspunten bij herziening arbitragerecht', *NJB* 2013, p. 1702-1707.

Dekkers 2012

R.J. Dekkers, 'De aansprakelijkheid van bindend adviseurs langs de weg van artikel 7:904 lid 1 BW', *Vennootschap en Onderneming* 2012, p. 215-218.

Dijk 1978

P.L. van Dijk, 'De kracht van de grosse van een notariële akte bij ontruiming', *De Praktijkids* 1978, p. 164-168.

Van Dijk e.a. 2006

P. van Dijk e.a., *Theory and Practice of the European Convention on Human Rights*, Antwerpen: Intersentia 2006.

Een gewichtig ambt gewogen 2000

Een gewichtig ambt gewogen. Invoering van een stelsel van maximumtarieven voor ambtshandelingen; heroverweging (Advies van de commissie tarieven gerechtsdeurwaarder (Commissie-Van der Winkel), Den Haag: Ministerie van Justitie, 2000.

Eenvoudige procedure voor eenvoudige civiele zaken 2007

Eenvoudige procedure voor eenvoudige civiele zaken (Advies van de Commissie voor Consumentenaangelegenheden van de SER d.d. 15 maart 2007, uitgebracht aan de Minister van Justitie. Advies 2007/03), Den Haag: SER, 2009.

Eggens 1926

J. Eggens, 'De notariële acte partij-acte', *WPNR* 1926 (2924/2925), p. 13-16/25-28.

Eggens 1927

J. Eggens, 'Boekbespreking' (bespreking van: L.A. van Ittersum, *Het bindend advies* (diss. Utrecht), Utrecht: Den Boer 1927), *WPNR* 1927 (3006), p. 544-545.

Ekelmans 2014

J. Ekelmans, 'Het wetsvoorstel voor de civiele rechtsgang in eerste aanleg: met het hoofd en hard?', *NTBR* 2014, p. 48-63.

Emaus 2013

J.M. Emaus, *Handhaving van EVRM-rechten, Over de inpassing van fundamentele rechtsschending in het burgerlijk procesrecht* (diss. Utrecht), Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2013.

Engberts 2012

B.J. Engberts, 'Wettelijke normering van buitengerechtelijke incassokosten', *Trema* 2012/6, p. 196.

Engelfriet 2010

A. Engelfriet, "'Internetrechtbank" e-Court: goed idee, maar hm die uitwerking', Blog 2010, www.iusmentis.nl.

Ernste 2010

P. E. Ernste, 'Procederen bij e-Court', *JBPr* 2010-3, p. 227-232.

Ernste 2012a

P.E. Ernste, *Bindend Advies* (Serie Onderneming en Recht, deel 74, diss. Nijmegen), Deventer: Kluwer 2012.

Ernste 2012b

P.E. Ernste, 'Artikel 96 Rv: rechtspraak op maat?', *Trema* 2012/5, p. 167-173.

Ernste 2013

P. E. Ernste, 'De Nederlandse geschillencommissies voor consumentenzaken langs de meetlat van de Richtlijn ADR consumenten en de Verordening ODR consumenten', *NtEr* oktober 2013, nr. 8.

Ernste 2015

P. E. Ernste, 'Niet-bindend advies bij de Geschillencommissie van Kifid', *Tijdschrift voor Consumentenrecht en handelspraktijken* 2015-1, p. 9-15.

Van Erp en Klein Haarhuis 2006

J.G. van Erp en C.M. Klein Haarhuis, *De filterwerking van buitengerechtelijke procedures. Een verkennend onderzoek* (Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum Cahier 2006-6), Den Haag: WODC 2006.

Eshuis e.a. 2011

R.J.J. Eshuis e.a., *Rechtspleging Civiel en Bestuur 2010. Ontwikkelingen en samenhangen*, (Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum 2011-301), Den Haag: WODC 2011.

Eshuis en Diephuis 2017

R.J.J. Eshuis en B.J. Diephuis, *Factsheet Civiele Rechtspraak; rechtspleging Civiel en Bestuur 2017/2018*, december 2017, (Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum 2018-01), Den Haag: WODC 2018.

Evaluatie Zorgverzekeringswet 2009

Evaluatie Zorgverzekeringswet en Wet op de Zorgtoeslag, Bijlage bij *Kamerstukken II* 2009/10, 29 689 nr. 282.

Fabri en Contini 2003

M. Fabri en F. Contini, *Judicial electronic data interchange in Europe: Applications, policies and trends*, Bologna: Lo Scarabeo 2003.

Filtermodel 2012

Tussenrapport Filtermodel, KBvG en CapGemini, september 2012, gepubliceerd op www.kbvg.nl.

François 1880

C.J. François, *Over Scheidsmannen*, (diss. Leiden), Leiden: P. Somerwil 1880.

Franken 2004

H. Franken, 'De aspiraties van rechtseconomen', *NJB* 2004, p. 1943-1944.

De Geest 2004

G.G.A. de Geest, 'Hoe maken we van de rechtswetenschap een volwaardige wetenschap?', *NJB* 2004, p. 58-66.

Gerechtsdeurwaarder kleedt cliënt financieel uit 2011

'Gerechtsdeurwaarder kleedt cliënt financieel uit', *Algemeen Dagblad* 14 januari 2011.

Van Gestel en Vranken 2007

R.A.J. van Gestel en J.B.M. Vranken (m.m.v. J.L.M. Gribnau en H.E.B. Tijssen), 'Rechtswetenschappelijke artikelen. Naar criteria voor methodologische verantwoording', *NJB* 2007, p. 1448-1461.

Geurts 2012

T. Geurts, *Markt van Buitengerechtelijke Incasso* (Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum Memorandum 2012-6), Den Haag: WODC 2012.

Giesen en Coenraad 2012

I. Giesen en L. Coenraad, 'Innovaties in de (Civiele) Rechtspleging', *NJB* 2012, p. 1023-1030.

Gommer 2011

H. Gommer, 'Ik ben een rechtswetenschapper! De geboorteweeën van een verbeterde rechtenopleiding?', *NJB* 2011, p. 1256-1260.

Griffioen en Prins 2013

H. M. Griffioen en J.E.J. Prins, 'Rechtspraak en bekritisbaarheid. Op zoek naar een hedendaagse interactie tussen rechtspraak en samenleving', *NJB* 2013, p. 222.

Van der Grinten 1974

W.C.L. van der Grinten, 'Particuliere Rechtspraak', in W. Aerts e.a., *Rechtspleging. Opstellen rond het thema rechterlijke organisatie, bijeengebracht ter gelegenheid van het vijftigjarige bestaan van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Katholieke Universiteit Nijmegen*, Deventer: Kluwer 1974, p. 56-68.

De Groot en Stein 2002

H. de Groot en P.A. Stein, *Grondtrekken van het handelsrecht*, Deventer: Kluwer 2002.

Guiaux, Roest en Iedema 2011

M. Guiaux, A. Roest en J. Iedema, *Voorbestemd tot achterstand? Armoede en sociale uitsluiting in de kindertijd en 25 jaar later*, Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau 2011.

Hammerstein 2016

A. Hammerstein, 'Van twee kanten: Kostendeckende griffierechten: mogelijk en gewenst? II. Businessmodel versus bekostiging van de rechtspraak', *Rechtsgeleerd Magazijn Themis* 2016-1, p. 27.

Hartendorp 2014

R.C. Hartendorp, 'Van twee kanten: e-Court: II. E-Court, een goed initiatief dat zich op de verkeerde punten onderscheid', *Rechtsgeleerd Magazijn Themis* 2014-3, p. 117-121.

Hartlief 1994

T. Hartlief, 'Contractuele risicoverdeling, de rechter en het verzekeringsaspect', *NTBR* 1994, p. 7 e.v.

Heemskerk 1983

W.H. Heemskerk, 'Bindend advies en arbitrage', in: W.H. Heemskerk e.a. (red.), *Een goede procedure*, (Opstellen aangeboden aan Mr. W.L. Haardt), Deventer: Kluwer 1983.

Van Heesen-Laclé 2008

Z.D. van Heesen-Laclé, *Notarissen vernieuwen*, (Ars Notariatus 117, diss. Leiden), Deventer: Kluwer 2008.

Hellegers 2015

D.P.C.M. Hellegers, *De juridische aspecten van het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid) anno 2015*, (diss. Heerlen), Zutphen, Uitgeverij Paris B.V. 2015.

Hendrikse en Jongbloed 2005

M.L. Hendrikse en A.W. Jongbloed, *Burgerlijk procesrecht praktisch belicht*, Deventer: Kluwer 2005.

Van den Herik 1991

H.J. van den Herik, *Kunnen Computers Rechtspreken?* (oratie Leiden 21 juni 1991), Arnhem: Gouda Quint 1991.

Van den Herik 2016

H.J. van den Herik, *Intuïtie valt te programmeren* (afscheidsrede Tilburg, 29 januari 2016, Universiteit Tilburg, 2016.

Van den Herik en Dimov 2011a

H.J. van den Herik en D. Dimov, 'Towards Crowdsourced Online Dispute Resolution', in: S. Kierkegaard (red.), *Law Across Nations: Governance, Policy & Statutes*, International Association of IT Lawyers (IAITL), 19 september 2011, p. 244-257, zie http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1933392.

Van den Herik en Dimov 2011b

H.J. van den Herik en D. Dimov, 'Can eBay's Community Review Forum fairly resolve disputes?', BNAIC proceedings, the 3rd Benelux Conference on Artificial Intelligence (BNAIC 2011), Vol. 4, p. 263-272.

Van den Herik en Dimov 2012a

H.J. van den Herik en D. Dimov, 'Geschilbeslechting door crowdsourcing', *Tijdschrift conflicthantering* 2012, p. 19-22.

Van den Herik en Dimov 2012b

H.J. van den Herik en D. Dimov, 'Een Crowdsourcing Model voor eBay', in: M. Kreijveld, *Samen Slimmer. Hoe de 'wisdom of the crowds' onze samenleving zal veranderen*, Den Haag: Stichting Toekomstbeeld der Techniek 2012, p. 28-30.

Van den Herik en Oerlemans 2014

H.J. van den Herik en J.J. Oerlemans: 'Juristen volgen de schakers', in: *Blauwdrukken voor de toekomst - de wetenschap van vandaag is de wereld van morgen*, voor Tafelwetenschappers, Avond van wetenschap en maatschappij, 6 oktober 2014, Leiden 2014, p. 30-31.

Hermesdorf 1943

B.H.D. Hermesdorf, Het middeleeuwsch notariaat (13e-15e eeuw), *WPNR* 1942 (3793, 3797, 3800, 3802, 3804), 1943 (3810, 3815, 3822, 3825, 3826), p. 285-287, 317-319, 341-344, 357-359, 373-375 resp. 1-3, 41-44, 98-101, 121-123 en 129-130.

Herstel 2010

J.C.A. Herstel, 'Digitale Rechtspraak', *Kijk op Oost-Nederland* 2010, p. 1.

Hidma 1987

T.R. Hidma, *De bewijskracht van de proces-verbaalakte* (WPNR 1987 (5822), Themanummer De proces-verbaalakte), p. 163-165.

Hijma 2003

Jac. Hijma, *Algemene voorwaarden* (Monografieën BW), Deventer: Kluwer 2003.

Hoe maak je als schuldeiser van een wanbetaler een tevreden betaler? 2016

'Hoe maak je als schuldeiser van een wanbetaler een tevreden betaler?,' Radio 1, 22 januari 2016, <http://m.radio1.nl>.

Van der Hoek 2005

T. Van der Hoek, *Through children's eyes. An initial study of children's personal experiences and coping strategies growing up poor in an affluent Netherlands* (Unicef Innocenti Working paper 2005-05). Florence: 2005.

Von Hombracht 2009

F.D. von Hombracht, *De rechter en Arbitrage 1996-2009, Jurisprudentiebundel samengesteld ter gelegenheid van 60 jaar NAI*, Deventer: Kluwer 2009.

Hondius 2009

E.H. Hondius, 'De tanden van het privaatrecht', in: E.F.D. Engelhard (red.), *Handhaving van en door het privaatrecht*, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2009, p. 51-63.

Hondius 2011

E.H. Hondius, 'De geschillencommissies', in: E.H. Hondius en G.J. Rijken (red.), *Handboek consumentenrecht*, Zutphen: Paris 2011, p. 535-555.

Hondius 2012

E.H. Hondius, 'Geschillenbeslechting voor consumenten wordt Europees', *Nederlands Tijdschrift voor Europees recht*, p. 113-117.

Van den Honert 1839

J. van den Honert Thz., *Handboek voor de Burgerlijke Regtsvordering in het Koninkrijk der Nederlanden (met eene voorrede van Mr. F.H. van Hall practiserend advocaat te Amsterdam)*, Amsterdam: L. van der Vinne 1839

Van den Honert 1842

J. van den Honert Thz., *Geschiedenis en beginselen der Nederlandsche wetgeving betrekkelijk het Notaris-Ambt. Deel 1*, Amsterdam: C.G. Sulpke en Gebroeders Diederichs 1842.

Hugenholtz/Heemskerk 2009

Hugenholtz/Heemskerk, *Hoofdlijnen van Nederlands burgerlijk procesrecht*, Amsterdam: Elsevier juridisch 2009.

Huijgen en Pleysier 2001

W. G. Huijgen en A. J. H. Pleysier, *De wetgeving op het notarisambt* (Serie Ars Notariatus C), Deventer: Kluwer 2001.

In het krijt bij de overheid 2013

In het krijt bij de overheid (Rapport van De Nationale Ombudsman, 2013/003), 17 januari 2013, www.ombudsman.nl.

Incassokosten, een bron van ergernis 2008

Rapport Incassokosten, een bron van ergernis! Rapport Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden 2008.

Internetrechtbank van start 2010

'Internetrechtbank van start', *De Telegraaf* 11 januari 2010.

Van Ittersum 1927

L.A. van Ittersum, *Het bindend advies* (diss. Utrecht), Utrecht: Drukkerij P. de Boer 1927.

Jacobs 1998

W.A. Jacobs, *ADR en Consument: een rechtsvergelijkende studie naar de mogelijkheden van alternatieve geschiloplossing* (diss. Utrecht), Deventer: Kluwer 1998.

Jensma 2013

Folkert Jensma, 'Rechters, óók een gesloten bondgenootschap', *NRC Handelsblad* 16/17 februari 2013.

Jensma 2013b

Folkert Jensma, 'Moet het monopolie op het recht bij rechters and advocaten blijven?', *NRC Handelsblad* 16/17 november 2013.

Jongbloed 1987

A.W. Jongbloed, *Reële executie in het privaatrecht. Beschouwingen over reële executie naar geldend en wordend recht*, (diss. Nijmegen), Deventer: Kluwer 1987.

Jongbloed 2005

A.W. Jongbloed, 'De Gerechtsdeurwaarder: zakenman of functionaris?' in: *Justitiële Verkenningen, Beroepsethiek en Marktwerking*, Den Haag: Ministerie van Justitie/WODC 2005, p. 64-76.

Jongbloed e.a. 2007

A.W. Jongbloed e.a., *Herbalans. Beschouwingen naar aanleiding van het rapport Uitgebalanceerd*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2007.

Jongbloed 2009

A.W. Jongbloed, 'Executoriale titels: eenheid in verscheidenheid?' in: N.E.D. Faber e.a. (red.), *Knelpunten bij beslag en executie* (Serie onderneming en recht deel 49), Deventer: Kluwer 2009, p. 611-640.

Jongbloed 2012

A.W. Jongbloed, 'Recht (g)een rustig bezit', *Tijdschrift voor de Procespraktijk* 2012, p. 74-76.

Jongbloed 2014

A.W. Jongbloed, 'Van twee kanten: e-Court: I. Een miskend initiatief om de kosten voor procederende burgers acceptabel te houden', *Rechtsgeleerd Magazijn Themis* 2014-3, p. 111-116.

Jongbloed en Ernes 2011

A.W. Jongbloed en A.L.H. Ernes (red.), *Burgerlijk Procesrecht praktisch belicht*, Deventer: Kluwer 2011.

Jungmann en Werksma 2013

N. Jungmann, M. Werksma, *Wanbetaling zorgkosten: voorkomen is beter dan genezen!*, Bijlage bij *Kamerstukken II* 2012/2013, 31 736, nr. J.

Justitie verspeelt opnieuw miljoenen euros met mislukte automatisering 2013

'Justitie verspeelt opnieuw miljoenen euros met mislukte automatisering', *NOS* 26 juni 2013, www.nos.nl.

Justitie verspilt miljoenen euro's door falend ICT-project 2013

'Justitie verspilt miljoenen euro's door falend I CT-project', Elsevier 26 juni 2013, www.elsevier.nl.

Kallinikos 2009

J. Kallinikos, 'Institutional Complexity and Functional Simplification. The Case of Money Claim Online Service in England and Wales', in: F. Contini en G.F. Lanzara (red.), *ICT and Innovation in the Public Sector. European studies in the making of e-government*, Basingstoke: Palgrave Macmillan 2009.

Keessen 2006

A.M. Keessen, 'Ambtshalve toepassing van Europees recht', *NTER* 2006, p. 55-64.

King 2016

D.A. King, 'A judge's view of e-Court', *New Hampshire Business Review* 2016-10, p. 29.

Klompers en Van Reste 2010

M. Klompers en M. van Reste, 'See you in e-Court?', *Ars Aequi* 2010, p. 301.

A. Knigge 1998

A. Knigge, *Effectieve toegang tot het civiele geding. Een onderzoek naar de rechtsingang van de civiele procedure ten overstaan van de Nederlandse rechter en naar het ius standi in iudicio*, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1998.

M.W. Knigge 2012

M.W. Knigge, *De procesovereenkomst. Over de vrijheid van partijen het civiele proces vorm te geven* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 2012.

M.W. Knigge 2013

M.W. Knigge, 'Rv aan de kant? De toelaatbaarheid van procesovereenkomsten onder de loep genomen' (bespreking van: M.W. Knigge, *De procesovereenkomst. Over de vrijheid van partijen het civiele proces vorm te geven* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 2012), *Ars Aequi* 2013, p. 336-340.

M.W. Knigge 2015

M.W. Knigge, 'Procederen bij een geschillencommissie na implementatie van de ADR-richtlijn. Een onderzoek naar het gewijzigde wettelijke kader', *Tijdschrift voor Consumentenrecht en handelspraktijken* 2015-5, p. 253-263.

M.W. Knigge en Ribbers 2017

M.W. Knigge en P.L.W. Ribbers, 'Arbitrage, afstand van recht en artikel 6 EVRM', *Tijdschrift voor Arbitrage* 2017-20, p. 35-43.

Koekkoek (red.) 2000

A.K. Koekkoek (red.), *De Grondwet*, Deventer: Kluwer 2000.

Kompier 2013

L.D.V.M. Kompier, 'Incassokosten begrensd', *Ars Aequi*, 2013, p. 149-152.

Van der Kooij 1988

B.J.G. van der Kooij, *Innovatie gedefinieerd: een analyse en een voorstel* (Research report) Eindhoven: University of Technology 1988.

Koop, Prins en Hijmans 2000

B.J. Koops, C. Prins en H. Hijmans, *ICT law and international and nationalization of government views*, Den Haag: Kluwer Law International 2000.

Kortmann 2007

C.A.J.M. Kortmann, 'Twintig vrolijke vragen. Een kleine methodologie naar aanleiding van Rechtswetenschappelijke artikelen. Naar criteria voor methodologische verantwoording', *NJB* 2007, p. 1448-1461

Kostbaar ICT-debacle bij Justitie 2013

'Kostbaar ICT-debacle bij Justitie', *Het Financieele Dagblad* 26 juni 2013.

Kraan 1987

C.A. Kraan, *Het Testament* (WPNR 1987 (5822), Themanummer De proces-verbaalakte), p. 173-177.

Kraan 2012

C.A. Kraan, 'E-Court vanuit notarieel perspectief', *WPNR* 2012 (6922), p. 228-230.

Kraats 2013

K.G.F. van der Kraats, 'Een betere benutting van de rolzitting' in: *Trema* 2013/7, p. 233-237.

Kramer, Tuil en Tillema 2013

X.E. Kramer, M.L. Tuil en I. Tillema, *Verkrijging van een executoriale titel in incassozaken*, (Rapport d.d. 26 april 2013), Bijlage bij *Kamerstukken II* 2012/13, 29 279, nr. 161.

Kramer, Tillema en Tuil 2014

X.E. Kramer, I. Tillema en M.L. Tuil, 'De verstekprocedure getoetst; een empirisch onderzoek naar de verstekprocedure in het licht van het KEI-programma', *TCR* 2014, p. 1 – 11.

Krans en Wissink 2008

H.B. Krans en M.H. Wissink, 'Richtlijnconforme uitleg van het arbitragerecht na Mostaza Claro', *TCR* 2008. P. 42-46.

Krans 2010

H.B. Krans, *Nederlands Burgerlijk Procesrecht en materieel EU-recht*, (Serie Burgerlijk Proces & Praktijk 12), Deventer: Kluwer 2010.

Kreijveld 2012

M. Kreijveld, *Samen Slimmer. Hoe de 'wisdom of the crowds' onze samenleving zal veranderen*, Den Haag: Stichting Toekomstbeeld der Techniek 2012.

Kroll e.a. 2017

J.A. Kroll e.a., 'Accountable Algorithms', 165 *U. PA. L. REV.* 2017/633.

Van de Kuilen 2013

E.A. van de Kuilen, 'Project civiele procesinnovatie', *Tijdschrift voor de Procespraktijk* 2013, p. 38-42.

Land/Eggens 1933

N.K.F. Land/ J. Eggens, *Verklaring van het Burgerlijk Wetboek. Deel 6. Boek IV. Titel 1-6*, Haarlem: H.D. Tjeenk Willink 1933.

Lekkerkerker 2012

G. Lekkerkerker, 'De proces-verbaalakke niet executeerbaar; ambtenaarsverklaring niet goed genoeg', *Notariaat Magazine* 2012, p. 30.

Lodder 2011

A.R. Lodder, 'Conflict resolution in Virtual worlds: General characteristics and the 2009 Dutch convictions on virtual theft', in: K. Cornelius en D. Hermann (red.), *Virtual worlds and criminality*, Berlin: Springer 2011, p. 79-93.

Lodder en Zeleznikow 2009

A.R. Lodder en J. Zeleznikow, 'Developing an Online Dispute Resolution Environment: Dialogue Tools and Negotiation Systems in a Three Step Model', *Harvard Negotiation Law Review* 2009-10, p. 287-338.

Lodder en Zeleznikow 2010

A.R. Lodder en J. Zeleznikow, *Enhanced dispute resolution through the use of information technology*. Cambridge: Cambridge University Press 2010.

Lodder en Oskamp (red.) 2009

A.R. Lodder en A. Oskamp (red.), *Information Technology and Lawyers. Advanced Technology in the Legal Domain. From Challenges to Daily Routine*, Berlin: Springer, 2009.

Loesberg 2004

E. Loesberg, 'Enige beschouwingen over beslag en executierecht', *JBPr*, 2004, p. 392-400.

Loonstein 2016

H. Loonstein, 'Bekendmaken executieveiling via website (art. 516 Rv)', *JBN* 2016/38, p. 3-5.

Loos 2007

M.B.M. Loos, 'Ambtshalve toetsing van algemene voorwaarden in consumentenovereenkomsten: zou de Hoge Raad de echtspraak van het Hof van Justitie niet ook eens moeten lezen?', *WPNR* 2007 (6727), p. 867-869.

Loos en Van Boom 2010

M.B.M. Loos en W.H. van Boom, *Handhaving van het consumentenrecht. Preadviezen 2009 uitgebracht voor de Vereniging voor Burgerlijk Recht*, Deventer: Kluwer 2010.

Loos 2011

M.B.M. Loos, 'Harmonisatie van het consumentencontractenrecht', *NJB* 2011, p. 5.

Loos 2014

M.B.M. Loos, 'Geschillenbeslechting door e-Court vanuit consumentenrechtelijk perspectief bezien,' *WPNR* 2014 (7003), p. 92-98.

Luttik 1994

A.G. Luttik, 'Bindende partijbeslissing en bindend advies in titel 7.15', in: T. Hartlief, A.H.T. Heisterkamp en W.H.M. Reehuis (red.), *CJHB* (Brunner-bundel), Deventer: Kluwer 1994, p. 259-270.

Manifest 2016

'Manifest: bedrijven pakken samen probleemschulden aan', P⁺ 21 januari 2016, www.p-plus.nl.

Maris 2008

A.G. Maris, *Grondrechten voor en tegen de overheid*, Deventer: Kluwer 2008.

Van Marwijk Kooy 1977

B. van Marwijk Kooy, 'De aansprakelijkheid van de arbiter en de bindend adviseur', *NJB* 1977, p. 347-350.

Mayes e.a. 2012

S. Mayes e.a., 'Long-Term Temporal Stability of Measured Inattention and Impulsivity in Typical and Referred Children', *Journal of Attention Disorders*, juni 2012.

G.J. Meijer 1992

G.J. Meijer, 'Bindend advies en de vaststellingsovereenkomst', in: *Tot persistit!, Opstellen aangeboden aan H.J. Snijders*, Arnhem: Gouda Quint 1992, p. 51-69.

G.J. Meijer 1995

G.J. Meijer, 'Kroniek arbitrage en bindend advies', *TCR* 1995, p. 68.

G.J. Meijer 2011

G.J. Meijer, *Overeenkomst tot arbitrage* (Serie Burgerlijk Proces & Praktijk 13), Deventer: Kluwer 2011.

Meijer en Ernste 2015

G.J. Meijer en P.E. Ernste, 'De arbitragewet 2015, bezien in het licht van dwingend en regelend recht', *RMThemis* 2015, p. 95-106.

Meijer en Van Mierlo 2014

G.J. Meijer en A.I.M. van Mierlo, 'Aantasting van arbitrale vonnissen', *WPNR* 2014 (7003), p. 60-71.

Meijer en Van Roessel 2010a

G.J. Meijer en H.A.M. van Roessel, 'Enige beschouwingen over goede mannen naar billijkheid - Deel I', *TvA* 2010, 12.

Meijer en Van Roessel 2010b

G.J. Meijer en H.A.M. van Roessel, 'Enige beschouwingen over goede mannen naar billijkheid - Deel II', *TvA* 2010, 28.

Meijknecht 2007

P.A.M. Meijknecht, *Kennismaking met het burgerlijk procesrecht*, Deventer: Kluwer 2007.

Meijsen en Jongbloed 2010

M. Meijsen en A.W. Jongbloed, *Conservatoir beslag in Nederland. Zekerheid en pressiemiddel* (Research Memoranda Raad voor de rechtspraak 2010/2), Den Haag: Raad voor de Rechtspraak 2010.

Melis/Dijk e.a. 1973

P.L. Dijk e.a., *J.C.H. Melis, De Notariswet*, Deventer: Kluwer 1973.

Melis/Dijk e.a. 1982

P.L. Dijk e.a., *J.C.H. Melis, De Notariswet*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1982.

Melis/Waaijer 2012

B.C.M. Waaijer, J.C.H. Melis, *De Notariswet*, Deventer: Kluwer 2012.

Met voeten getreden 2013

Met voeten getreden, schendingen van de beslagvrije voet door gerechtsdeurwaarders (Rapport van de Nationale ombudsman, 2013/50), 2 november 2013, www.ombudsman.nl.

Van Mierlo 1999

A.I.M. van Mierlo, 'Eis in de hoofdzaak bij beslag', *WPNR* 1999 (6373), p. 725-726.

Van Mierlo 2004

A.I.M. Van Mierlo (*GS Burgerlijke Rechtsvordering*), art. 700 Rv, aant. 11 'Wat geldt als eis in de hoofdzaak?'

Mijnssen en Van Mierlo 2009

F.H.J. Mijnssen en A.I.M. van Mierlo, *Materieel beslagrecht*, Deventer: Kluwer 2009.

Milne 2007

A. J. Milne, 'Entering the Interaction Age Today', *Educause review* (vol. 42, nr. 1, January/February 2007), p. 12-31.

Moltzer 1904

J.P. Moltzer, *Van bewijs in het algemeen en van schriftelijk bewijs*, Den Haag: Boekh. vh. Gebr. Belin- fante 1904.

Du Mortier, Robben en Taeymans 2001

J. Du Mortier, F. Robben en M. Taeymans, *A Decade of Research at the Crossroads of Law and ICT*, Gent: Larcier 2001.

Van Mourik en Verstappen 2006

M.J.A. van Mourik en L.C.A. Verstappen, *Handboek Nederlands vermogensrecht bij scheiding*, Deventer: Kluwer 2006.

Van Mourik 2009

M.J.A. van Mourik, *Huwelijksvermogensrecht, Monografieën Privaatrecht 12*, Deventer: Kluwer 2009.

Mullender-Wijnsma e.a, 2015

M.J. Mullender-Wijnsma e.a., 'Moderate-to-vigorous physically active academic lessons and academic engagement in children with and without a social disadvantage: a within subject experimental design', *BMC public health*, 2015, 15:404.

Nakad-Weststrate en Jongbloed 2010

H.W.R. Nakad-Weststrate en A.W. Jongbloed, 'De digitale Snelweg', *Tijdschrift voor de Procespraktijk* 2010-2, p. 49-51.

Nakad-Weststrate 2011

H.W.R. Nakad-Weststrate, 'Van rechtsverfijning naar verfijning van het rechtsbestel', presentatie key note speaker op de Bijeenkomst online geschilbeslechting in het kader van de Innovatie Agenda van het Ministerie van V&J op 8 mei 2012, te raadplegen via www.pleio.nl/file/download/6803872.

Nakad-Weststrate 2014

H.W.R. Nakad-Weststrate, 'Reactie', *TvA* 2014/3.

Nakad-Weststrate e.a. 2015a

H.W.R. Nakad-Weststrate, A.W. Jongbloed, H.J. van den Herik en Abdel-Badeeh M. Salem, 'The Rise of the Robotic Judge in Modern Court Proceedings', ICIT 2015, The 7th International Conference on Information Technology: ICIT 2015, Amman, Jordanië, 2015, p. 59-67, te raadplegen via <http://icit.zuj.edu.jo/ICIT15>.

Nakad-Weststrate e.a. 2015b

H.W.R. Nakad-Weststrate, A.W. Jongbloed, H.J. van den Herik en Abdel-Badeeh M. Salem, 'Artificial Intelligence and Consumer Protection. The influence of Artificial Intelligence on Consumer Protection in Debt Collection Proceedings at e-Court, the first private online court of the Netherlands', abstract in: G.T. Papanikos (Ed.) *Information Technology & Computer Science Abstracts Eleventh Annual International Conference on Information Technology & Computer Science*, 18-21 May 2015, Athens, Greece, p. 44-45, te raadplegen via <http://www.atiner.gr/abstracts/2015ABST-COM.pdf>.

Nakad-Weststrate e.a. 2015c

H.W.R. Nakad-Weststrate, A.W. Jongbloed, H.J. van den Herik en Abdel-Badeeh M. Salem, 'Digitally Produced Judgements in Modern Court Proceedings', *the International Journal for Digital Society (IJDS)* 2015/Volume 6, Issue 4, p. 1102-1112.

National Policy and Action Plan for Implementation of information and communication technology (ICT) in the Indian Judiciary 2005

Auteurs niet vermeld, *National Policy and Action Plan for Implementation of information and communication technology (ICT) in the Indian Judiciary 2005*, <http://hcraj.nic.in/action-plan-ecourt.pdf>.

Noblesse Oblige 2008

Noblesse Oblige, Rapport Commissie evaluatie Koninklijke beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (Artikel 85 Gerechtsdeurwaarderswet), Ministerie van Veiligheid en Justitie, Bijlage bij *Kamerstukken II 2008/09*, 31 700, VI, nr. 113.

Nolen 1957

W. Nolen, *Handleiding voor arbiters*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1957.

Novak 1984

G. Novak, *Learning technologies should be designed to increase, and not to reduce, the amount of personal contact between students and faculty on intellectual issues*, Study Group on the Conditions of Excellence in American Higher Education, 1984.

Pargas 2006

R. P. Pargas, 'Reducing Lecture and Increasing Student Activity in Large Computer Science Courses', ITiCSE June 26-28, 2006, Bolgna, Italy, te raadplegen via <http://www.iticse06.cs.unibo.it/>.

Pensioen in Duidelijke Taal 2012

Pensioen in Duidelijke Taal (Lijst van Aanbevelingen van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid d.d. 26 juni 2012, Bijlage bij *Kamerstukken II 2011/12*, 33 110 nr. 2.

Philips 1880

I.T. Philips, *Opdracht Van Rechtspraak Aan Scheidslieden* (diss. Amsterdam), Amsterdam: Loman, Kirberger & van Kesteren 1880. Sinds 22 februari 2010 wordt het boek opnieuw uitgegeven via "printing-on-demand" door Kessinger Publishing Inc. (Kessinger Legacy Reprint), Whitefish, Montana, USA en sinds 29 februari 2012 door Nabu Press, Charleston, South Carolina, U.S.A. Deze nieuwe uitgaven zijn te bestellen via www.amazon.com en www.betterread.com.au. De herdruk van Kessinger vermeldt op de kaft en op de websites als mede-auteur dr. S. Hoekstra. Echter, hij was geen mede-auteur, maar rector magnificus aan de Amsterdamse Universiteit ten tijde van de verdediging van het proefschrift.

Pitlo 1942

A. Pitlo, 'Het elastische ambt', *WPNR* 1942 (3764-3765).

Pitlo /Hidma en Rutgers 1995

T.R. Hidma en G.R. Rutgers, *A. Pitlo, Het Nederlands Burgerlijk Recht. Deel 7. Bewijs*, Arnhem: Gouda Quint 1995.

Pitlo /Hidma en Rutgers 2004

T.R. Hidma en G.R. Rutgers, *A. Pitlo, Het Nederlands Burgerlijk Recht. Deel 7. Bewijs*, Deventer: Kluwer 2004.

Pitlo/Rutgers en Krans 2014

G.R. Rutgers en H.B. Krans, *A. Pitlo, Het Nederlands Burgerlijk Recht. Deel 7. Bewijs*, Deventer: Kluwer 2014.

Pleysier 1986

A.J.H. Pleysier: 'Ontruimen op de grosse', *Groninger Opmerkingen en Mededelingen, Magazijn voor Leerstellige Rechtsvergelijking op Historische Grondslag*, p. 19-37.

Popper 1959

K. Popper, *The logic of scientific discovery* (vertaling van K. Popper, *Logik der Forschung: zur Erkenntnistheorie der modernen Naturwissenschaft*, Wenen: Julius Springer 1935), Londen/New York: Hutchinson & Co 1959.

Rapport Ambtshalve toetsing II 2014

H.A. van den Berg, R.H.C. Jongeneel en W.J.J. Wetzels, *Ambtshalve toetsing II, Herzien rapport van de LOVCK werkgroep*, november 2014.

Reiling 2009

D. Reiling, *Technology for justice. How information technology can support judicial reform* (diss. Amsterdam), Leiden: University Press 2009.

Renteberekening door Gerechtsdeurwaarders 2012

Renteberekening door Gerechtsdeurwaarders, Een verkennend onderzoek naar de wijze van renteberekening in de meest voorkomende gerechtsdeurwaarders softwarepakketten (Rapport Bureau Financieel Toezicht 17 december 2012), Utrecht: BFT 2012.

Robotrechter kan echte rechters ontlasten 2017

'Robotrechter kan echte rechters ontlasten', *TPO* 29 september 2017.

'Robotrechter' kan straks routinezaken behandelen 2017

'Robotrechter' kan straks routinezaken behandelen', *NRC* 29 september 2017.

Rodenburg 1981

P. Rodenburg, 'Ontruiming na executoriale verkoop. Parate executie door de koper?', *De Praktijk-gids* 1981, p. 365-370.

De Roos 1991

Th. A. de Roos, *Verdediging van belangen. Het belang van de verdediging* (oratie RU Limburg), Arnhem: Gouda Quint 1991.

Rubino-Sammartano 2001

M. Rubino-Sammartano, *International Arbitration. Law and Practice*, Den Haag: Kluwer International 2001.

Sanders 1996

P. Sanders, *Het nieuwe arbitragerecht*, Deventer: Kluwer 1996.

Sanders 2001

P. Sanders, *Het Nederlandse arbitragerecht*, Deventer: Kluwer 2001.

Sanders 1997

P. Sanders, 'Arbitrage en artikel 17 Grondwet', *RM Themis* 1997, p. 241.

Santen 1987

A.H.M. Santen, *Het zuivere proces-verbaal en het partij-proces-verbaal* (WPNR 1987 (5822), Themanummer De proces-verbaalakte), p. 161-163.

Scheele 2006

N.K. Scheele, *The Interactive Lecture: A new Teaching Paradigm based on Pervasive Computing* (diss. Mannheim) 2005, te raadplegen via <http://d-nb.info/978586166/34>.

Scheltema e.a. 2002

M. Scheltema e.a., *De toekomst van de nationale rechtsstaat* (WRR reeks: rapporten aan de regering) Den Haag: SDU Uitgevers 2002.

Schonewille (red.) 2009

F. Schonewille (red.), *Notaris en scheiding*, Apeldoorn: Maklu 2009.

Schonewille 2012

F. Schonewille, *Partij-autonomie in het relatievermogensrecht* (diss. Leiden), Apeldoorn: Maklu 2012.

Small e.a. 2008

G. Small e.a., 'Your Brain on Google: Patterns of Cerebral Activation during Internet Searching', *American Journal of Geriatric Psychiatry*, februari 2009, p. 116-126.

Smith e.a. 2008

C.E. Smith e.a., 'Criteria voor goed rechtswetenschappelijk onderzoek. De omgekeerde route', *NJB* 2008/12.

Smits 2008

P. Smits, *Artikel 6 EVRM en de civiele procedure* (Serie Burgerlijk Proces en Praktijk, deel 10), Deventer: Kluwer 2008, p. 25-30.

Snijders 1992

H.J. Snijders, 'De rechter aan de kant, alternatieve geschillenbeslechting' (bundel ter gelegenheid van het Jonge Baliecongres 1992), Zwolle: Tjeenk Willink 1992.

Snijders 2010a

H.J. Snijders, 'Arbitraal beding en EU-recht, ambtshalve rechterlijk optreden in dat verband', *TvA* 2010/1.

Snijders 2010b

H.J. Snijders, *Arbitrage en/of bindend advies bij de SGC. Een onderzoek in opdracht van de Coördinatiegroep Zelfreguleringsoverleg van de Sociaal-Economische Raad*, Leiden/Den Haag: SER, 2010.

Snijders, Klaassen en Meijer 2011

H.J. Snijders, C.J.M. Klaassen en G.J. Meijer, *Het Nederlands Burgerlijk Procesrecht*, Deventer: Kluwer 2011.

Snijders, Gerretsen en Rueb 2012

H.J. Snijders, R.B. Gerretsen en A.S. Rueb, *Burgerlijk procesrecht*, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2012.

Sprenger/Libourel

J.P. Sprenger van Eyk/Ph.B. Libourel, *De wetgeving op het notarisambt*, Haarlem: De Erven F. Bohn 1928.

Stein/Rueb 2011

P.A. Stein/ A.S. Rueb, *Compendium van het burgerlijk procesrecht*, Deventer: Kluwer 2011.

Stolker 2003

C.J.J.M. Stolker, 'Ja, geléerd zijn jullie wel! Over de status van de rechtswetenschap,' *NJB* 2003, p. 766-778.

Tervoert en Van Ewijk 2006

M.J. Tervoert en M.D. van Ewijk, *Tendrapportage Gerechtsdeurwaarders 2006; Toegankelijkheid, continuïteit en kwaliteit van ambtelijke dienstverlening*, Den Haag: Ministerie van Justitie/ WODC (2006).

Den Tonkelaar 1981

J.D.A. den Tonkelaar, 'Ontruiming op grond van een notariële akte,' *De Praktijkids* 1981, p. 141-146.

Trenaman 1951

J.M. Trenaman. *The Length of a Talk*, Londen: British Broadcasting Company 1951.

Tromp 2014.

J.W.M. Tromp, 'KEI-goed, ook in communicatie,' *Trema* 2014/1, p. 3.

Vara Kassa 2013

Vara Kassa, aflevering 'Deurwaarder houdt zich niet aan de wet', d.d. 2 november 2013, www.uitzendinggemist.nl.

Veegens-Wiersma 1988

H.W. Wiersma en K. Wiersma, *D.J. Veegens, Het nieuwe bewijsrecht in burgerlijke zaken, deel 2, Bewijs door geschriften*, Zwolle, W.E.J. Tjeenk Willink 1988.

Velicogna 2008

M. Velicogna, 'Use of information and communication technologies (ICT) in European judicial systems,' *CEPEJ Studies* 2008-7.

Velicogna, Errera en Derlange 2013

M. Velicogna, A. Errera en S. Derlange, 'Building e-Justice in Continental Europe: The TéléRecours Experience in France,' *Utrecht Law Review* 2013, p. 38-59.

Van Velten 1987

A.A. van Velten, *Het notarieel proces-verbaal van veiling: karakter en typering* (WPNR 1987 (5822), Themanummer De proces-verbaalakte), p. 165-169.

De Vey Mestdagh en Van Zuijlen 2012

C.N.J. de Vey Mestdagh en T. van Zuijlen, 'Private rechtspraak: online én offline een realiteit' (*Justitiële verkenningen 2012-8*), Den Haag: WODC, p. 81-93.

Verdonschot 2014

J.H. Verdonschot, 'De technologie van toegang tot het recht,' in: *Justitiële Verkenningen, Toegankelijkheid van het recht*, Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie/WODC/Boom Lemma 2014, p. 77-92.

Verhage 2015

E.N. Verhage, 'Een nieuw Nederlands kader voor ADR en ODR in consumentengeschillen,' *TvA 2015/39*, p. 1-14.

Vermeij 2011

P. Vermeij, 'Het arbitraal beding in algemene voorwaarden in de bouw bij overeenkomsten met consumenten, tijd voor een update,' *TBR 2011*, p. 421-430.

Vermunt 1992

J. D. Vermunt. *Learning styles and directed learning processes in higher education: towards a process-oriented instruction in independent thinking*, Lisse: Swets and Zeitlinger 1992.

De Vey Mestdagh en Van Zuijlen 2012

C.N.J. de Vey Mestdagh en T. van Zuijlen, 'Private rechtspraak: online én offline een realiteit' (*Justitiële verkenningen 2012-8*), Den Haag: WODC, p. 81-93.

Vilquin en Bosio 2014

J. Vilquin en E. Bosio, 'Improving court efficiency ; the Republic of Korea's e-court experience,' *Doing Business 2014*, p. 66-70.

Vogel 2001

J.N.G. Vogel, *Incasso. De rechtsverhouding van de opdrachtgever met de incassant en diens beroepsaansprakelijkheid* (diss. Utrecht), Ridderkerk: Ridderprint 2001.

VPRO Zembla 2013

VPRO Zembla, aflevering d.d. 17 januari 2013 over de incasso-industrie, www.uitzendinggemist.nl/afleveringen/1319762.

De Vries 1995

H.H. de Vries e.a., 'Het maatschappelijk belang van geschillencommissies (Samenvatting van rapport),' *Tijdschrift voor Consumentenrecht 1995*, p. 299-300.

Wanbetalers betalen beter bij begripvolle benadering 2016

‘Wanbetalers betalen beter bij begripvolle benadering: ‘hoe kunnen we helpen?’ *RTL Nieuws* 21 januari 2016, www.rtlnieuws.nl.

Wefers Bettink 2011

H.W. Wefers Bettink, ‘E-Court, een stap(je) naar digitale geschilbeslechting’, *TvA* 2011/5.

Wefers Bettink 2013

H.W. Wefers Bettink, ‘E-Court en de lange weg naar houdbare elektronische Geschiloplossing’, *TvA* 2013/3.

Wefers Bettink 2014

H.W. Wefers Bettink, ‘Nawoord’, *TvA* 2014/4.

Van der Werf 2004

H.G. van der Werf, *Mobiel op juridische golflengte*, Amsterdam: Cramwinckel 2004.

Wessels en Verheij 2010

B. Wessels en A.J. Verheij, *Bijzondere overeenkomsten* (Studiereeks Burgerlijke Recht), Deventer: Kluwer 2010.

Wiarda 1988

G.J. Wiarda, ‘De waarborgen van artikel 6 van het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden tegenover het onderwerp van deze feestbundel’, in: H.J. Snijders e.a. (red.), *Overheidsrechter gepasseerd* (25 jaar faculteit der rechtsgeleerdheid EUR-bundel), Arnhem: Gouda Quint 1988, p. 413-429.

Wiersma, red. art. 2013

H.W. Wiersma, ‘Enkele opmerkingen over de bindend adviesprocedure met de invoeging van notariële tussenkomst als een in art. 700 lid 3 Rv bedoelde eis in de hoofdzaak’ (redactioneel artikel), *Jurisprudentie Burgerlijk Procesrecht* 2013, p. 400-404.

Wiersma 2014

H.W. Wiersma, Elektronisch ondertekenen volgens wetsvoorstel 34059/KEI en volgens het vernieuwde arbitragerecht, *JBPr* 2014, p. 489-49.

Wiersma 2016

H.W. Wiersma, (EU) eidas-verordening en elektronische handtekeningen, *JBPr* 2016, p. 300-331.

De Witte en Vermeersch 2004

M. de Witte en A. Vermeersch, *Europees Consumentenrecht*, Antwerpen: Maklu 2004.

Van Zaltbommel 1993

L.K. van Zaltbommel, *De betekenis van het recht als systeem* (diss. Amsterdam VU), Zwolle: Tjeenk Willink 1993.

Van Zanten 2009

M.R. van Zanten, 'De bindend adviesprocedure: eis in de hoofdzaak na beslag?', *TvPP* 2009-1, p. 5-10.

Van Zanten 2011

M.R. van Zanten, 'Misbruik van beslagrecht steeds vaker gebruikt', *Beslag en executie in de rechtspraktijk*, 2011, p. 20-24.

Zarsky 2016

T. Zarsky, 'The trouble with algorithmic decisions: An analytic road map to examine efficiency and fairness in automated and opaque decision making', *Science, Technology, and Human Values* 2016/41(1), p. 118-132.

Van Zeist 2014

B. van Zeist, 'Aandachtspunten bij de rechtsrelatie tussen arbiters en procespartijen', *Contracteren* 2014/4, p. 96-103.

Van Zijst 1993

M. van Zijst, 'De vaststellingsovereenkomst', *NJB* 1993, p. 1049 e.v.

Lijst van Appendices

Hieronder volgt een lijst van appendices. De volgorde van deze lijst is bepaald door de volgorde waarin zij voor het eerst zijn vermeld in het onderzoek. De paragraaf van de eerste vermelding is tussen haakjes achter elke appendix vermeld.

- Appendix A : De brief van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie d.d. 23 juni 2011 (§ 1.4).
- Appendix B : Commentaar KNB op de rol van de notaris bij e-Court/februari 2011 (§ 4.4.3).
- Appendix C : Voorbeeld van een notariële proces-verbaalakte voor de vastlegging van een private uitspraak (§ 8.2.9).

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Projectnaam
e-Court

Ons kenmerk
5698593/11

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 23 juni 2011
Onderwerp e-Court

Bij de beantwoording van vragen van het lid Van der Steur over een alternatief voor de traditionele rechtspraak (stichting e-Court) en de rol van de deurwaarder, heb ik uw Kamer meegedeeld dat ik de Kamer bij brief nader zou informeren¹. Reden daarvoor was dat op dat moment enkele ontwikkelingen gaande waren die van belang waren voor een gedegen inhoudelijke beantwoording van de vragen. Zo liep er een proefprocedure bij de Kamer voor gerechtsdeurwaarders te Amsterdam over de weigering van een gerechtsdeurwaarder om zijn medewerking aan e-Court te verlenen en heb ik een analyse laten uitvoeren naar de wettelijke en beleidsmatige implicaties van de e-Courtprocedure binnen het wettelijke stelsel. E.e.a. heeft enige tijd in beslag genomen. Hierbij informeer ik u over de uitkomst van deze analyse.

e-Court

Ik wil voorop stellen dat ik in zijn algemeenheid initiatieven met betrekking tot alternatieve geschilbeslechting positief tegemoet treedt. Zeker als deze gericht zijn op het bereiken van een snelle, betaalbare en voor beide partijen bevredigende oplossing van het conflict. De vrijwilligheid van partijen om aan een dergelijke vorm van geschiloplossing mee te werken is daarvoor een voorwaarde. Aan de procedure zoals deze door e-Court wordt voorgestaan kleven niettemin gezien het huidige wettelijke kader twee belangrijke bezwaren. Hierbij wil ik de kanttekening maken dat het uiteindelijk aan de rechter is om over een en ander een definitief oordeel te vellen.

Het eerste bezwaar ziet op de verhouding van de procedure bij e-Court tot de procedures van bindend advies en arbitrage, en het feit dat e-Court als private geschilbeslechtsinstantie via een procedure van bindend advies wil komen tot een executoriale titel buiten de rechter om. Bindend advies berust op de vrij summere wettelijke regeling van de vaststellingsovereenkomst (art. 7:900 e.v. Burgerlijk Wetboek). Bij niet-naleving van het bindend advies vindt tenuitvoerlegging indirect plaats, namelijk via een vonnis tot nakoming van de gewone rechter. De procedure van arbitrage (art. 1020 e.v. boek 4 Wetboek van

¹ Antwoorden kamervraag inzake alternatief voor de traditionele rechtspraak en de rol van de deurwaarder, Aanhangsel Handelingen II 2010/11, nr. 781.

Burgerlijke Rechtsvordering) is uitvoerig wettelijk geregeld en bevat een aantal waarborgen dat de arbitrale procedure voldoet aan de eisen van een behoorlijk proces. Vanwege deze waarborgen is verlof van de rechter tot tenuitvoerlegging (executoriale titel) eenvoudig te verkrijgen. In het geval van bindend advies ontbreken deze wettelijke waarborgen en is niet voorzien in een afzonderlijke regeling inzake de verkrijging van een executoriale titel.

De procedure bij e-Court is gebaseerd op de regeling van bindend advies, maar beoogt tegelijkertijd de verkrijging van een executoriale titel buiten de rechter om. De e-Courtprocedure zou daarmee feitelijk een verderstreckende uitkomst hebben dan arbitrage, omdat beoogd wordt de procedurele waarborg van het rechterlijk verlof te vervangen door een executoriale titel in de vorm van een door een notaris afgegeven grosse van een notariële akte. Dit strookt alleen met het wettelijk stelsel van buitengerechtelijke geschiloplossing voor zover partijen vrijwillig de keuze maken om het bindend advies in executoriale vorm op te laten maken en daartoe bij de notaris een verklaring afleggen.

Hiermee kom ik op het tweede bezwaar. Dat ziet op de wijze van verkrijging van een executoriale titel op grond van een notariële akte. In zijn algemeenheid kunnen partijen desgewenst een bindend advies in een notariële akte laten vastleggen en *welbewust en uit vrije wil* overeenkomen dat deze akte grond voor een executoriale titel oplevert voor zover de daarin neergelegde verplichtingen zich lenen voor daadwerkelijke tenuitvoerlegging. Indien partijen dit bij de notaris overeengekomen zijn en de notariële akte door betrokken partijen wordt ondertekend, is sprake van een partij-akte. Ik begrijp de e-Courtprocedure aldus, dat het de intentie is om de beslissing van e-Court door een notaris te laten vastleggen in een proces-verbaalakte, een akte die niet door partijen ondertekend hoeft te worden. De voorafgaande instemming van partijen met het vastleggen van het bindend advies van e-Court in een notariële akte, bijvoorbeeld via algemene voorwaarden die verwijzen naar het procesreglement van e-Court, wordt door e-Court voldoende basis geacht waarop de notaris de wilsovereenstemming van partijen kan vaststellen ten aanzien van de inhoud van de akte. Een zodanige constructie verdraagt zich echter niet met de wettelijke rol van de notaris die de op de rechtsgevolgen van de totstandkoming van notariële akte gerichte wil van partijen moet kunnen vaststellen, partijen dient te informeren over deze rechtsgevolgen (*Belehrungspflicht*) en dient te voorkomen dat één der partijen misbruik maakt van feitelijk overwicht. Het voorafgaand aan de procedure bij voorbaat instemmen met vastlegging van het bindend advies in een notariële akte met executoriale kracht, bijvoorbeeld via algemene voorwaarden, kan daarvoor geen substituut vormen. Dit knelt met name in gevallen waarin de vrijwilligheid van partijen moeilijk is vast te stellen, zoals bijvoorbeeld bij incassozaken die bij verstek, dus zonder dat de schuldenaar hierin op enig moment van zich heeft laten horen, worden afgedaan. De wetgever stelt uitdrukkelijk zware eisen aan het verkrijgen van een executoriale titel. De tenuitvoerlegging van een executoriale titel heeft een dwingend karakter en dient mede om die reden vooraf te worden gegaan door tussenkomst van de rechter, of, in geval van vrijwilligheid van partijen, door een notariële – door partijen ondertekende – akte.

Gerechtsdeurwaarders

De discussie rondom de rol van de gerechtsdeurwaarder dient in het licht van het bovenstaande te worden gezien. In het reglement van e-Court is bepaald dat voor de incassoprocedure, anders dan voor overige procedures bij e-Court, op verzoek van en namens de ene partij de andere partij bij voorkeur per exploit wordt

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Datum
23 juni 2011

Ons kenmerk
5698593/11

opgeroepen. Naar het oordeel van e-Court betreft deze oproeping een ambtshandeling als bedoeld in artikel 2 van de Gerechtsdeurwaarderswet (Gdw), die de gerechtsdeurwaarder op grond daarvan verplicht is te verrichten. Voor het antwoord op de vraag of de in het reglement van e-Court voorziene oproeping in een incassoprocedure voor de gerechtsdeurwaarder een ambtshandeling is, is bepalend of de betrokken handeling het uitvoeren van een taak betreft die bij of krachtens de wet aan de deurwaarder is opgedragen of voorbehouden. Elke ambtshandeling dient op grond van artikel 2 van de Gdw op een wettelijk voorschrift te berusten. Noch in bovenvermelde wettelijke regeling van de vaststellingsovereenkomst, noch in enig ander wettelijk voorschrift is een grondslag voor de oproeping voor een bindend adviesprocedure als die van e-Court opgenomen, en evenmin is vastgelegd dat een dergelijke oproeping schriftelijk moet geschieden. Voorts is in geval van een dergelijke oproeping geen sprake van rechtstreekse samenhang in de zin van artikel 2, derde lid Gdw met een handeling die wel ambtshandeling is. Nu de oproeping voor een e-Courtprocedure geen ambtshandeling is, kan er dus ook geen ministerieplicht als bedoeld in artikel 11 Gdw worden aangenomen. Ook is er in beginsel geen recht op verstrekking van gegevens uit de gemeentelijke basisadministratie. Een en ander laat onverlet dat een gerechtsdeurwaarder de schriftelijke oproeping voor een e-Courtprocedure in beginsel wél als een andere werkzaamheid als bedoeld in artikel 20 Gdw, en derhalve onverplicht als niet-ambtshandeling, kan verrichten. Op voorhand is er immers geen reden om te concluderen dat gerechtsdeurwaarders door het verrichten hiervan de goede en onafhankelijke vervulling van het deurwaardersambt of het aanzien daarvan schaden of belemmeren. Om bij de betrokken burger geen verwarring te laten ontstaan over de status van de oproeping, zal de gerechtsdeurwaarder bij het uitbrengen van een oproeping er wel voor zorg dienen te dragen dat het de opgeroepene duidelijk is dat het een oproeping voor een bindend adviesprocedure betreft. De kamer voor gerechtsdeurwaarders heeft op 8 februari 2011 op hoofdlijnen hetzelfde oordeel geveld naar aanleiding van de klacht van e-Court over een gerechtsdeurwaarder die had geweigerd om de oproeping voor een e-Courtprocedure als ambtshandeling te verrichten. De tuchtrechter oordeelde dat deze oproeping geen ambtshandeling is en dat het een gerechtsdeurwaarder vrij staat de oproeping als niet-ambtshandeling te verrichten. Daarbij moet wel het voorbehoud worden gemaakt dat tegen deze uitspraak een beroepsprocedure loopt.

De hiervoor besproken bezwaren zijn onlangs met e-Court besproken. In dat gesprek is e-Court gewezen op de mogelijkheid van arbitrage, waarbij het arbitraal vonnis als executoriale titel na een rechterlijk verlof (exequatur), die met een betrekkelijk eenvoudige procedure kan worden verkregen, ten uitvoer kan worden gelegd. Tijdens het overleg is de bereidheid uitgesproken met e-Court in gesprek te blijven. Ik meen dat als genoemde bezwaren worden weggenomen e-Court een interessante aanvulling kan zijn op de markt van geschilbeslechting, waarbij geprofiteerd kan worden van de voordelen die e-Court biedt, zoals de duidelijkheid vooraf over de lengte van de procedure en de digitale proceduremogelijkheden.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Datum
23 juni 2011

Ons kenmerk
5698593/11

Tot slot informeer ik u dat ik een verkenning zal laten uitvoeren naar alternatieven voor het verkrijgen van een executoriale titel in incassozaken. Deze verkenning past tevens in het lopende traject met betrekking tot innovatie van procedures, welk traject gelijktijdig met het wetsvoorstel kostendekkende griffierechten is ingezet. Ik zal u te gelegener tijd over de resultaten informeren.

Ik verwacht u met het bovenstaande voldoende te hebben geïnformeerd,

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

F. Teeven

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Datum
23 juni 2011

Ons kenmerk
5698593/11

Hieronder volgt het (ongepubliceerde) advies van de KNB aan de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie van februari 2011.

Commentaar KNB op de rol van de notaris bij e-Court

1500/februari 2011

Algemeen: positief

De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) is in beginsel enthousiast over het initiatief e-Court als snel, privaat alternatief dat de publieke overheidsrechtspraak kan ontlasten. Voor een aantal vraagpunten bij de rol van de notaris moeten echter nog oplossingen komen. De Stichting e-Court zal deze uitwerken, waarna de KNB kan beoordelen, of haar twijfels zijn weggenomen.

Op te lossen vraagpunten

De opzet is als volgt. Partijen komen contractueel geschilbeslechting overeen ten overstaan van de Stichting e-Court, waarbij op de voet van artikel 7:900 BW een door de Stichting e-Court te benoemen Geschilbeslechter vaststelt hetgeen rechtens tussen hen geldt. Bij de overeenkomst tot geschilbeslechting door de Stichting e-Court komen partijen bovendien expliciet overeen dat de beslissing van de Geschilbeslechter, het bindend advies, wordt vastgelegd in een notariële akte en dat de betreffende notaris op eerste verzoek van e-Court een gosse van deze notariële akte afgeeft aan partijen.

Vraagpunten ten aanzien van de rol van de notaris hierbij zijn:

- de vastlegging van het bindend advies in een proces-verbaal akte;
- de executoriale kracht van deze proces-verbaal akte;
- de identificatie, die plaats moet hebben volgens de eisen van de Wet op het notarisambt (Wna).

Wat de vraag betreft of de notaris in dit geval een proces-verbaal akte kan opmaken, moet duidelijk worden dat de notaris iets kan waarnemen om te kunnen vaststellen.

De notaris kan vaststellen dat er een schriftelijke overeenkomst is, waarin partijen rechtsgeldig een keuze hebben gedaan voor een andere rechtsgang dan de gewone rechter, die echter wel eindigt met een executoriale titel. In geval van algemene voorwaarden, kan de notaris vaststellen dat de wederpartij van de gebruiker daarvan niet alsnog heeft geopteerd voor de gewone overheidsrechter. De notaris moet kunnen vaststellen dat partijen zijn geïdentificeerd in de procedure, volgens de voorschriften van de Wna, dus in persoon aan de hand van een geldig identificatiedocument. Wie deze identificatie uitvoert, wordt nog door e-Court uitgewerkt.

Verder neemt de notaris kennis van de inhoud van het bindend advies. De KNB heeft aangegeven dat de notaris het procesverloop moet kunnen volgen en er toezicht op moet kunnen houden of het proces verloopt volgens het protocol, enigszins vergelijkbaar met een veiling. Als de procedure niet verloopt volgens het protocol, moet de notaris de vaststelling van het bindend

advies in een akte kunnen weigeren. E-Court heeft te kennen gegeven dat het volgen van het procedureverloop door de notaris een belangrijke toevoeging is en dat het daaraan zou kunnen voldoen.

Wat de vraag betreft of de aldus verleden proces-verbaal akte executoriale kracht kan hebben, heeft de KNB aangegeven daarover twijfels te hebben. Voorwaarde is in elk geval dat de notaris heeft kunnen vaststellen, zoals hiervoor besproken, dat partijen zich realiseren dat de beslissing van de geschilbeslechter in een notariële akte wordt vastgelegd, en dat de grosse van een dergelijke akte een executoriale titel oplevert die, na betekening aan de debiteur, zonder nadere rechterlijke tussenkomst ten uitvoer kan worden gelegd. Bovendien mag het dictum van het bindend advies niet multi-interpretabel zijn, om executeerbaar te kunnen zijn. De geschilbeslechters moeten daarvoor dus instructies krijgen. De notaris mag immers geen grosse afgeven van een uitspraak die niet executeerbaar is. E-Court is ook dit punt aan het uitwerken.

Mr. G.L.F. Sarneel, voorzitter
februari 2011

Appendix C: Voorbeeld notariële proces-verbaalakte bij private rechtspraak

Hieronder volgt een voorbeeld van de tekst van een grosse van een notariële proces-verbaalakte voor de vastlegging van een private uitspraak op grond van de resultaten van ons onderzoek. In de voetnoten wordt verwezen naar de belangrijkste passages van ons onderzoek.

IN NAAM VAN DE KONING

Proces-Verbaal

«RepertoriumNummerNotaris»

«DossiënummerNotaris»

Heden, «Datum uitgeschreven» verklaar ik, mr. «NaamNotaris», notaris te «PlaatsNotaris», dat «NAAM INSTITUUT», gevestigd te «PLAATS», kantoorhoudende te «ADRES», ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken «ENZ. » (hierna ook te noemen: **e-Court**), zich [grondslag reglement] als opdrachtgever tot mij heeft gewend met het verzoek om de procedure geadmistreerd in het procesdossier met «nummer procesdossier», als waarnemer en procesbewaker⁴⁷⁰ te volgen. De procedure is gevoerd tussen «NaamEisendePartij» en «NaamGedaagde» (hierna ook te noemen: **Eisende Partij** respectievelijk **Gedaagde**, of individueel: **Procespartij** of gezamenlijk: **Procespartijen**).

Vornoemde opdrachtgever heeft mij, notaris, verzocht om de uitspraak in het voornoemde geschil (hierna te noemen: **de Uitspraak** of **Beslissing**) in depot te nemen en vast te leggen in een authentieke akte. Voorts verzocht de opdrachtgever mij, notaris, om van de authentieke akte een grosse uit te doen geven, welk stuk executoriale kracht in de zin van artikel 430 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering bezit, waardoor de Procespartij die daarbij belang heeft over een afdwingbare einduitspraak zal beschikken.

Ik, notaris, heb de opdracht aanvaard.

Voorts heb ik, notaris, op grond van (a) mijn eigen waarnemingen, (b) de verificatie van het logboek en (c) de inhoud van het hiervoor bedoelde procesdossier, vastgesteld:

- (i) dat de Procespartijen met elkaar een overeenkomst hebben gesloten, waarin wordt verwezen naar algemene voorwaarden;
- (ii) dat in de algemene voorwaarden een keuze voor geschilbeslechting door «NAAM INSTITUUT», op de grondslag van bindend advies/arbitrage* (hierna te noemen: de **Vaststellingsovereenkomst/de Overeenkomst tot arbitrage**)* als nevenbeding is opgenomen, waarbij het procesreglement van «NAAM INSTITUUT» van toepassing is verklaard;⁴⁷¹
- (iii) dat de Gedaagde is opgeroepen voor de procedure via een ambtsedig opgemaakt exploit van de gerechtsdeurwaarder, en dat Gedaagde hierbij is geweest op (a) het bepaalde in artikel 6:236 sub n BW, (b) de inhoud van het procesreglement van «NAAM INSTITUUT», en daarbij in het bijzonder (i) het procesverloop, (ii) de verkrijging van een afdwingbare

470 Zie in het bijzonder § 3.1.2, 4.2, 8.2.2 en 8.2.6.

471 T.a.v. (i) en (ii) zie in het bijzonder § 2.2, 2.3 en 4.5.6 en 8.2.4.

einduitspraak door de tussenkomst van de notaris,⁴⁷² (iii) het belang van het voeren van verweer, en (iv) de mogelijkheid van het verlenen van verstek, alsmede (v) de regeling van hoger beroep;⁴⁷³

(iv) dat er geen verklaring van Gedaagde is opgenomen in het dossier ex artikel 6:236 sub n BW, luidende dat de Gedaagde de behandeling door de publieke rechter heeft verkozen;⁴⁷⁴

(v) dat Gedaagde in de gelegenheid is gesteld om verweer te voeren, maar dat hij van dat recht geen gebruik heeft gemaakt, waarna tegen de Gedaagde verstek is verleend;⁴⁷⁵

(vi) dat de procedure is verlopen volgens het procesreglement van «NAAM INSTITUUT».⁴⁷⁶

(vii) dat de daartoe aangewezen geschilbeslechter/arbiter* mr. «Naam-Judge»⁴⁷⁷

KEUZE A of B

A uitspraak heeft gedaan door een Beslissing te geven ter beëindiging van het geschil en, al doende, heeft vastgesteld wat rechtens tussen de Procespartijen geldt.⁴⁷⁸ Door deze verklaring is bepaald wat de rechtstoestand tussen de Procespartijen moet zijn, en welke verbintenissen op de Procespartijen rusten. Aan deze vaststelling zijn de Procespartijen blijkens artikel 7:901 lid 2 BW gebonden;

B uitspraak heeft gedaan bij arbitraal vonnis, welk vonnis uitvoerbaar is verklaard bij voorraad;

BESLISSING

Vervolgens heb ik aan de hand van de Uitspraak geconstateerd, dat de geschilbeslechter als volgt heeft beslist: Aan Eisende Partij wordt een bedrag van in totaal «Totaalbedraguitgeschreven», (€«**Totaalbedragcijfers**») toegewezen, met inachtneming van de bepalingen die in de beslissing ter plekke zijn gestipuleerd. De samenstelling van dit bedrag is gespecificeerd in de Uitspraak. De Uitspraak is uitvoerbaar verklaard bij voorraad.

MOTIVERING

Tenslotte heb ik aan de hand van de Uitspraak geconstateerd, dat de geschilbeslechter/arbiter* de Beslissing als volgt heeft gemotiveerd: «motivering».

AANHECHTING UITSPRAAK

Met inachtneming van het bovenstaande heb ik, notaris, de Uitspraak in bewaring genomen en aan deze akte gehecht.⁴⁷⁹

SLOT

Deze proces-verbaalakte is opgemaakt en ondertekend te «PlaatsNotaris» op de datum als in het hoofd van deze akte is vermeld.

---

472 Zie in het bijzonder § 3.1.3, 4.5.6 en hoofdstuk 5.

473 Zie hoofdstuk 6 en 8.2.5.

474 Zie § 2.3, hoofdstuk 5 en 8.2.4.

475 Zie § 2.3 en 5.4.

476 Zie § 4.5.2.

477 De notaris controleert de identiteit van de geschilbeslechter/arbiter aan de hand van diens identiteitsbewijs en verzoekt aan de opdrachtgever om te bevestigen dat de geschilbeslechter/arbiter in genoemde hoedanigheid het geschil heeft beslecht.

478 Zie § 2.2.2.

479 Zie § 8.2.3.

[NIET VERPLICHT:

Deze proces-verbaalakte is op «Plaats, tijd» mee ondertekend door

- «NaamBestuurder»,⁴⁸⁰ in hoedanigheid van voorzitter van «NAAM INSTITUUT» welke rechtspersoon aan de Notaris opdracht heeft verstrekt tot het passeren van deze proces-verbaalakte.

en/of

- «Naam-Judge », in hoedanigheid van geschilbeslechter/arbiter* van «NAAM INSTITUUT» ten bewijze van zijn instemming met de in deze akte opgenomen door de notaris waargenomen (schriftelijke) verklaring van hem.

Deze akte geldt op grond van artikel 37 lid 3 Wna ten opzichte van hem die de akte mede ondertekent, tevens als partij-akte voor wat betreft de bewijskracht van de daarin door mij, notaris, vermelde waarnemingen.”]⁴⁸¹

«STEMPELNOTARIS»

Door mij voor eerste grosse afgegeven aan «NAAM INSTITUUT», gevestigd te ENZ., ten behoeve van de Procespartij die bij de tenuitvoerlegging belang heeft, op de datum als in het hoofd van deze akte is vermeld.⁴⁸²

«STEMPELNOTARIS»

UITGEGEVEN VOOR EERSTE GROSSE

* Doorhalen wat niet van toepassing is.

---

480 De notaris controleert de identiteit van de bestuurder aan de hand van het paspoort en hij controleert de bevoegdheid van de bestuurder door raadpleging van het handelsregister van de Kamer van Koophandel.

481 Zie § 3.3.3 t/m 3.3.10.

482 Zie § 3.4 en 8.2.8.